

Här kommer i all enkelhet ett förslag om hur man skulle kunna stärka samverkan med näringslivet och utveckla lärosätenas utbud utan att inskränka på deras självständighet:

- Staten erbjuder en möjlighet att söka extra utbildningspengar ur en central pott, på motsvarande sätt som ett forskningsprogram.
- Om man får sin ansökan beviljad så garanterar staten en ersättning motsvarande 20 nybörjarplatser per år under fem år. Först den sjätte "riktiga" eleven innebär avdrag på garantisumman, så att vid fem eller fler "riktiga" studerande får man ersättning för 25 elever.
- Ansökan bedöms i konkurrens och ska svara mot vissa kriterier, t.ex. samverkan med relevant avnämare och tydligt arbetsmarknadsbehov.

Om man tänker sig att man beviljar motsvarande en utbildning per (större) lärosäte per år så kommer man vid steady-state att hamna på 20 (platser) x 25 (lärosäten) x 4 (år i genomsnitt) = 2 000 platser, 85 000 kr per plats => maximalt 170 miljoner kronor per år. Vid sex eller fler studerande sjunker dessutom summan eftersom dessa platser tär på lärosätets normala tilldelning.

För pengarna får man ett tydligt mål som lockar till etablerad samverkan: Möjligheten att utveckla nya, spännande, arbetslivsrelevanta utbildningar för vilka lärosätet får en attraktiv ekonomi med möjlighet att verkligen utveckla utbildningen borde rimligen skapa fokuserad samverkan, utan att lärosätet fördenskull upplever sig som styrt av vare sig näringslivet eller staten. Att pengarna garanteras i fem år innebär också arbetsro – man kan misslyckas med rekryteringen ett par gånger utan att stå inför ett omedelbart nedläggningshot.

Även om det bara blir så lite som 300–400 examina per år så kan det vara ett väldigt viktigt tillskott för alla som har smala men viktiga behov. Som bonus kommer vi att få väldigt många nya insikter kring vad som fungerar och inte.

Av erfarenhet tror jag dessutom att en sådan reform skulle innebära att även flera av de utbildningar som inte beviljas extra pengar kommer att genomföras ändå, det ser vi på forskningssidan: När man väl utvecklat och planerat något som alla tror på så hittar man pengarna även om inte staten hjälper till.

Med vänliga hälsningar
Gert Nilson
Teknisk direktör
Jernkontoret